

СУРМАЧ

ОРГАН

ОБ'ЄДНАННЯ БУВШИХ ВОЯКІВ УКРАЇНЦІВ
У ВЕЛИКІЙ БРІТАНІЇ

GERMAN INFORMATION SERVICE

Лондон

жовтень-грудень

1961

ЦІНА 2/-

» СУРМАЧ «
Ж у р н а л
Об'єднання бувших Вояків Українців
у Великій Британії
Association of Ukrainian Former Combatants
in Great Britain
49, Linden Gardens, London, W.2.

Редагує Колегія
Статті підписані прізвищем чи псевдо-
німом не завжди відповідають поглядам
Редакції.
Редакція застерігає собі право скоро-
чувати статті й виправляти мову.

З М І С Т

СУРМАЧ	Стор.
1. ДУМКИ В СВЯТ-ВЕЧІР	1
2. Богдан Лепкий: У РІЗДВЯНУ НІЧ	3
3. ГалКА: ГЛЯДИТЬ З НЕБЕС РІЗДВЯНА ЗІРКА	3
4. Микола Зеров: КНЯЗЬ ІГОР	7
5. К. Зеленко: СУЧАСНИЙ СТАН ЗБРОЙНИХ СИЛ СССР	8
6. ДУМКИ	11
7. СОВЕТСЬКІ РАКЕТНІ БАЗИ	13
8. Інж. М. Селешко: ІНТЕГРАЦІЯ В СОВЕТСЬКІЙ ІМПЕРІЇ	14
9. СКІЛЬКИ КОШТУЄ ЛІТУН?	18
10. О. П. ДЕЩО ПРО ВІЙНИ	19
11. ВІЙСЬКОВА ХРОНІКА	20
12. М. Верес: ВОЯЦЬКИЙ З'ЌЗД У БРАДФОРДІ	22
13. ОБВУ ПРИ ПРАЦІ	28
14. СЛОВНИЧОК ВІЙСЬКОВИХ ТЕРМІНІВ	32
15. ВІД РЕДАКЦІЇ	32

СУРМАЧ

Об'єднання бувших Вояків Українців у Великій Британії

Рік 7

ЖОВТЕНЬ-ГРУДЕНЬ,

1961 Ч. 3 (18)

ДУМКИ В СВЯТ-ВЕЧІР

Йшли віки... Народжувалися й вмирали фараони, імператори, царі, королі, князі... Від днів володіння римського імператора, Августа проминуло багато-багато часу... В сумерк історії зійшла велич римської імперії, відгриміла слава безстрашних римських легіонів і когорт, які твердою ходою промірювали безмежні простори старинного світу, десятки різних народів пройшли по слідах упавшої римської імперії, і безліч, безліч разів змінилось політичне обличчя світу, з того часу, як у Вифлеємі народилось Вічне Життя.

Могутня римська імперія була тоді на вершку її сили й величі. Рим був центром цивілізації і культури. Десятки народів і сотні племен підкорялися римським губернаторам та намісникам, і горе було тому, хто відважився виступати проти залізного римського правопорядку.

Але доба імператора Августа вже мала в собі небезпечні прояви. Починалось падіння суворой моралі римського громадянина. Був надмірний добробут і пересит, занепадали щораз більше поганські релігійні культури, тріщала поганська філософська думка. Неспокійна душа тодішнього людства борсалась у шуканні нової правди, нового світла в замряченому матеріалізмі й згниваючому ідолопоклонстві.

Людина шукала справжнього Бога...

І ось Вифлеємська зоря звістила світові народження Христа-Бого-чоловіка, що Його прихід на землю уже давно передтим звіщали мудреці й пророки.

Заледве, чи в тогочасному поганському світі хтось, крім трьох мудреців зі Сходу, Ірода жидівських книжників, і очевидно, побожних людей, які не втратили віри в Бога й вірили в прихід Месії — звернув особливу увагу на народження Христа. Мабуть, ніхто й не подумав, що це народився найбільший реформатор в історії людства, який своєю наукою захитав і повалив поганський світ, поклавши тривкі, вічні основи нової релігії — християнства.

Життя попливло своїм руслом. Пройшли три десятки років, і поганський світ остовпів, почувши нову, невідому й нечувану до того часу науку Христа. Науку, просту, ясну, зрозумілу, але при цьому — яку ж глибинну, вічну божеську...

Христос завдав нищівного вдару поганській філософії. Його наука зробила справжній переворот у мисленні тодішнього людства. Вона захоплювала широкі народні маси, примушувала поганських мислителів призадумуватися, бо вони не могли знаходити переконливих аргументів, що їх можна б було протиставити Христовій науці.

Зерно сіяне Христом і Його апостолами сходило й заповідалися багаті жнива...

Дев'ятнадцять століть проминули з того часу, як народився, жив і навчав Христос. Християнство пережило довгий, кривавий, тернистий шлях, позначений кров'ю і терпінням мучеників за велику Христову Правду, але воно таки перемогло поганський світ.

Здавалось би під покров хреста — символа віри, надії і любови повинні прийти всі народи, все людство християнського світу. На жаль, у наших часах новітнє поганство знову підняло прапор боротьби проти Христа. Кривава червона зоря — символ насилля, деспотії, поневолення й глуму над людиною піднеслась як визов

сється пісня. »Бог Предвічний« співають. Чи чуєте? Слова замовкли на устах.

Як на глум десь далеко гавкають собаки.

Табір! Табір! — закричали. Хлопці з колядою! Он там зі звільною ходять, а друга група там — ось там! Чуєте? Нова радість — співають!

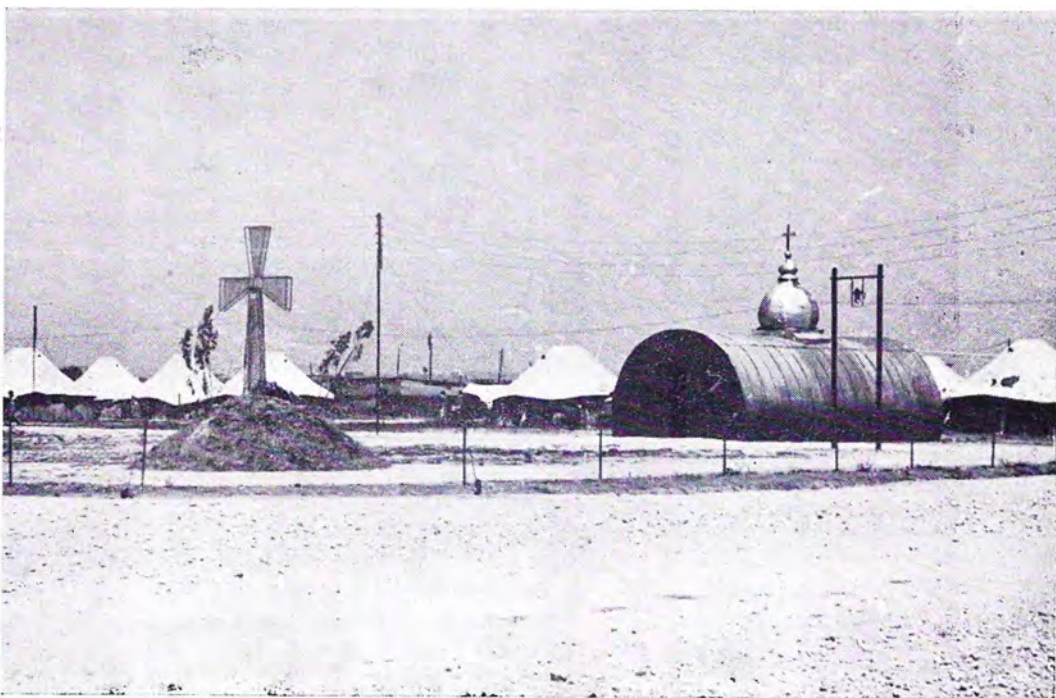
Насилу відчиняю очі. Ні це хіба не дійсність.

Снігом покриті дахи хаток-палаток, які по пляну розташовані на великій площі Ріміні. Колись росла тут кукурдза кажуть, а сьогодні українське село — на жаль за дротами.

Сідаємо до святої вечері. І борш і голубці, вареники, кутя. Звідки це все могло взятися тут за дротами? На мої запити дістаю тільки загадкові усміхи. Хіба ж ми не вояки — відзивається хтось з боку. — »Що там вареники, — каже інший, — ми навіть своє золото продукуємо«. Загальний сміх, бо всім відомі історії з українським »золотом«.

На жаль не памятаю ні промов, ані промовців, у часі вечері, все проходило як у сні.

Нараз на сцені підноситься заслونا. Поручник Бабуняк і п. Галя Солтикевич співають дует із »Запорожця за Дунаєм«.

Таборова церква в Ріміні, Італія.

Ми опинилися у таборі. Ось тут Київська вулиця, а там Львівська — пояснюють нам увічливі мешканці табору. Ось ми перед »будинком театру«. В залі гамірно, крізь відчинені двері проливається ясне світло. Входимо до середини. У всіх дивний торжественний настрій.

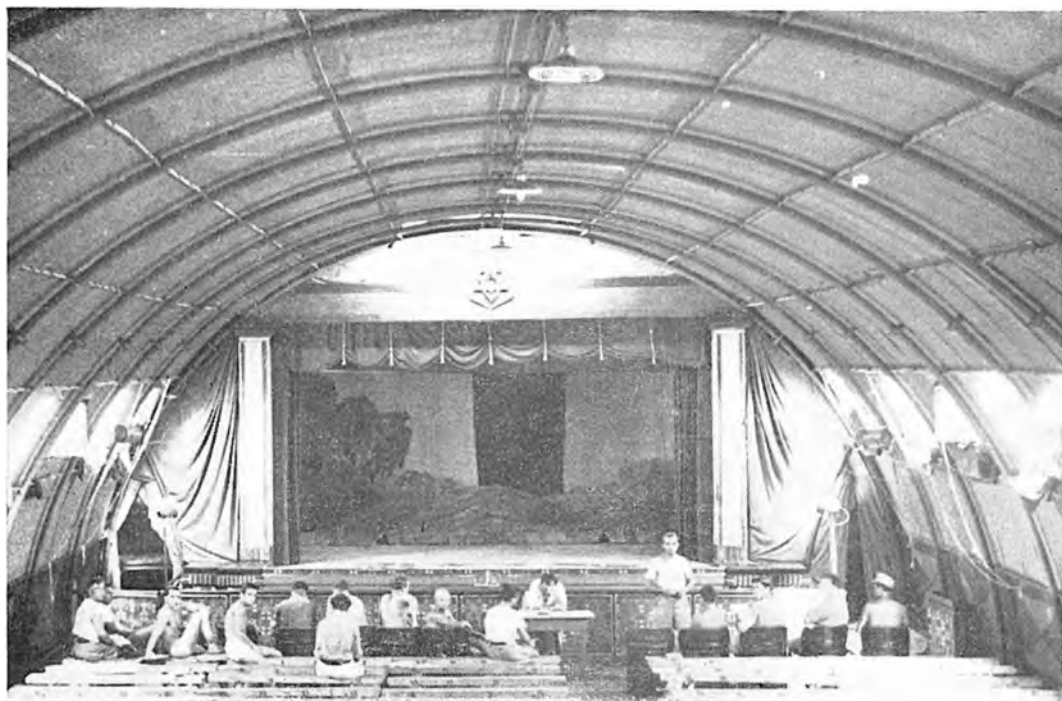
Свят-Вечір нині. Христос Раждається! У нас тут в таборі за дротами — Христос Раждається!

І десь поділася туга. Душу охоплює спокійний, святочний настрій...

Там за тихим, за Дунаєм
На землі є Божий рай,
Ми туди, туди бажаєм,
Де наш любий, рідний край!

Ми, туди, туди бажаємо... виривається стогін із моєї душі.

Та ось вдруге підноситься заслونا. Мати порається коло печі, малий синок помагає їй, та з цікавістю заглядає у кожний куток. Мати накрила стіл білою скатертю, поставила свічку, миски. Батько вносить дрова в хату.

Сцена й частина залі таборового театру в Ріміні.

Таборова «хата».

Служба Божа в таборі.

Час вечеряти, бо показалася перша зірка на небі. Моляться. Одне місце по-рожне. Мати неспокійно зводить очі на двері. Нагло підбігає до вікна. Є! Її син! так довго очікуваний... Простягає руки... Обіймити може тільки холодні одвірки... Нема... За вікном мерехтить Різдвяна зірка...

Поклала голову на стіл і тихо заридала...

Вже час вертатись. Машина чекає. Біля неї англійська варта.

— От вам і ще в'язка дров, щоб хоч сьогодні погрілись... — кидає на машину ст. дес. П. Кіщук.

Вертаємо тією самою дорогою. Всі мовчать. Наново переживаємо тих кілька годин в таборі. Там між своїми ми відчували, що ми одна сім'я. Ми відчували силу, велику силу духа наших вояків, що їм не могли зломити ні голод, ні репатріяція, ні щоденний образ колочих дротів.

Приїхали. Пусткою вражає наш табір. Там свої а тут ми між чужими. З в'язанкою дров входжу в кімнату. Велике

ліжко зроблене з подібного дерева як у мене в руках, під вікном піч зроблена в таборі Ріміні з консервних баньок. Одна велика з дверцями які відчиняються на дрова, і попіл, стоїть на майстерно зроблених ніжках, до неї дочеплена труба, яка виходить крізь розбиту шибу в вікні надвір. Труба ця теж зроблена з малих баньок, одна причеплена до другої і так довжиною у два метри. І за ліжко і за піч я дуже вдячна воякам з табору, бо вони нам це зробили. На жаль імен їх не знаю.

Розпалюю піч. Буде тепло. А може залишити дрівець на завтра, приходить думка, може ще холодніше буде... Ні. Свят-Вечір сьогодні. Треба гідно провести його до кінця.

Ліжко чомусь сьогодні дуже тверде. Не можу заснути. Як на ленті пересуваються перед моїми очима всі Різдвяні свята дома. Ялинка, стіл накритий сніжно-білою скатертю під якою пахне свіже сіно. Ще й досі чую голос батька, що до пізньої ночі співав колядки, ду-

А довкола... висока, дротяна огорожа...

же гарні старі колядки, що їх так рідко можна тепер уже почути. Немов сьогодні за вікном колядники сильним голосом співають: Даруй долю, щастя, волю, нашій неньці Україні!

Тепло проходить до кожного кутка непривітної кімнатки. Свят-Вечір... Свят-Вечір...

Минуло багато літ із цього часу...

І знову ялинка, накритий стіл, тепла хата, ми всі разом крім батька. Осталили могилу в Україні.

Мої діти помагають батькові коляду-

вати. Мама фальшує кажуть. Бабуня співає також. Гарні колядки знає. Дітям дозволяємо бути довше як звичайно. Хай памятають Святий Вечір у батьківській хаті.

Кожного року замикаю очі й бачу виразно образи Свят-Вечора за дротами в Ріміні.

І хочеться мені кричати до тих, що загубилися у чужому морі.

Чи памятаєте?!!

ГалКА

КНЯЗЬ ІГОР

Князь Ігор очі до зеніту звів
І бачить: сонце під покровом тьмяним.
Далека Русь за обрієм багряним,
І горе чорний накликає Див.

Та не вважає князь на віщий спів:
»Нум русичі, славетні дні спом'янем,
Покажем шлях кошеям препоганим
До лукомор'я голих берегів«.

А любо Дону шоломом зачерпiti!
Одважний князю, ти не знаєш смерти,
Круг тебе гуслі задзвенять, тебе

Від забуття врятують і полону.
В стременах став, зорить. А кінь гребе
І ловить ніздрями далеку вогкість Дону.

Микола ЗЕРОВ

Сучасний стан збройних сил ССРСР

»Поперше, політика Росії є незмінна... її методи, її тактика, її маневрування можуть мінятися, але провідна зоря її політики — панування над світом — є постійною і нерухомою зорею, що не міняється«.

Карло Маркс (1867 р.)

Яка конкретна сила стоїть за аrogантною і вульгарною сердитістю М. С. Хрущова? На скільки реальними є його погрози під адресою західних країн? Чи вони опираються на самовпевненому блефі, чи холодній калькуляції? Чи вони є призначені на внутрішній чи зовнішній ринок? На послаблення і деморалізацію заходу, чи на виплекання комплексу вищевартости в ССРСР, мовляв, він такий могутній, що його лідерові все можна і випадає, він нікого не боїться, хоч перед ним цілий світ дрижить? Яку, отже, силу являють собою советські збройні сили, цей основний фундамент комуністичної потужности, престижу і впливів та могутній інструмент комуністичної політики?

Під кінець 1959 року три роди збройних сил ССРСР, включно з ракетними військами, охоплювали 3,623.000 офіцерів, підстаршин і вояків. У відділах безпеки, формаціях охорони пограниччя і робочих частинах перебувало тоді 350,000 мужчин. В січні 1960 року винесено постанову зменшити збройні сили до 2,423,000 до кінця 1961 року. Цю постанову анульовано в липні 1961 року. Скільки вояків демобілізовано до цього часу є покищо важко устійнити. Мілітарний бюджет передбачував у 1961 році видатки на суму 9 мільярдів 255 мільйонів нових рублів, хоч у липні цього ж року цей бюджет збільшено додатковою сумою, яка дорівнює 1 мільярдів 257 мільйонам британських фунтів. Від 26-го лютого 1946 р. контролю над советськими збройними силами об'єднано в єдиному міністерстві советських бройних сил, яке 15. 3. 1953 перейменовано на міністерство оборони. Час військової служби є такий: в армії 2 роки для вояків і 3 роки для підстаршин, в літунстві 3 роки і в морській фльоті 5 років.

Суходільні війська ССРСР творять найбільшу і найсильнішу армію в світі. Вони охоплюють 2,240,000 офіцерів і вояків, 135 активних дивізій, 40 кадрових і 35 артилерійських та протилітунської оборони. Число 135 дивізій включає 75 танкових і моторизованих та 9 парашутних, як також 20,000 танків першої лінії і 15,000 другої лінії. Мобілізаційні спроможності ССРСР є: 7 мільйонів вояків, у цьому 125 дивізій, упродовж 30 днів.

Морська фльота мала в 1959 році 500,000 офіцерів і моряків, 37 крейсерів, 230 винищувачів і фрегат, 450 підводних човнів (за советськими джерелами, 500 до 600 в оцінці західних експертів), 2,000 менших суден і 5,000 літаків, що опираються об суходільні бази. Советське літунство включає: 700,000 персоналу і понад 20,000 оперативних літаків — 12,000 стратегічних бомбардувальників, 5,000 легких бомбардувальників, 13,500 винищувачів і 2,000 транспортних машин. Ракетні війська мають 200,000 персоналу, 2 атомові гармати і 19 родів ракет і кермованих стрілен різних калібрів. Ними командує від жовтня 1960 року маршал-артилерист, Кирило Москаленко.

Мілітарна доктрина і стратегічні заложення

Видатний американський советолог Р. Л. Гартгоф уважає, що основною метою, яка визначає советську політику і мілітарну стратегію, є »поширювати силу ССРСР різними способами, що в даний момент видаються найдоцільнішими, так довго поки збереження самої советської потужности не є zagrożене«. З цього видно, що мілітарна стратегія є тільки однією з метод поширення російсько-большевицької потуги або, як пише полк. С. Козлов в органі советського генерального штабу »Военная Мисль«, »об'єктом мілітарної стратегії є створювати при помочі мілітарних засобів такі умови, в яких політиці було б можливо досягнути ті цілі, які вона собі ставить«.

На основі студій советської мілітарної доктрини і ознайомлення з головними працями в цій ділянці ми бачимо, що ССРСР усіми силами намагається зберегти збалансованість своїх збройних сил, із наміром бути готовим до кожного роду війни. Далі, модернізація советської доктрини, зброї, тактики і організації, яка переводиться дуже інтенсивно, особливо останніми роками, ведеться не в площині заміни спроможностей ведення війни старими традиційними засобами, а радше в площині доповнення цих спроможностей цілком новими засобами, що тільки допоможуть ССРСР вести війну різними способами і в різних умовах.

Советська стратегія відзначається крім цього великою гнучкістю і є вона наскрізь зрівноважена. Советські стратеги не вірять в жадну абсолютну зброю і провідною думкою в їхньому мілітарному мисленні є мати збалансовані збройні сили. «На відмінність від буржуазної мілітарної науки, яка перецінює ролі різних родів мілітарних сил, советська мілітарна наука... вважає, що беззастережне опертя на якийсь один рід збройних сил, або якусь одну зброю, навіть найпотужнішу, веде до неминучої невдачі» («Красная Звезда», 28. 2. 1954). Советські стратеги переконані, що їхня комбінація величезних суходільних сил, потужної морської фльоти підводних човнів і нуклеарної зброї та міжконтинентальних балістичних стрілен дає їм перевагу над західними потугами, що мають багато нуклеарної зброї, але зовсім малі армії! Отже большевики, заки вони рішилися б на нуклеарну війну, можуть вести малі та обмежені війни традиційними засобами, себто війни, до яких Захід не є як слід підготований. Далі, советські стратеги рішуче відкидають концепцію «блискавичної війни» і припускають, що майбутні війни можуть бути довгі, виснажливі та важкі, в яких вирішальним фактором будуть суходільні збройні сили, головним завданням яких буде втримати або окупувати територію у співпраці з повітряною та морською фльотами. Вони твердять, що самим несподіваним ударом або самою тільки нуклеарною зброєю та літунством або ракетами війни виграти не можна.

В теперішній порі ССРСР вдержує великі збройні сили не тільки тому, щоб мати перевагу над Заходом в обмежених війнах або в війнах ведених традиційними засобами. Большевики гадають, що навіть у тотальній нуклеарній війні, якраз маючи великі, відповідно розміщені збройні сили і десантні, добре вишколені резерви, вони навіть при великих утратах будуть ще досить сильні, щоб завдати ще більше від них ослабленому ворогові поважних утрат. Вони є того переконання, що нуклеарна зброя, вжита в перші дні війни, не принесе мілітарного рішення і що советські збройні сили мусять мати і матимуть можливості, засоби і зброю продовжувати війну в другій фазі. Не переоцінюючи моменту несподіванки, советські стратеги вважають головним своїм завданням у випадку війни не так знищення запілля і економічного та популяційного потенціалу ворога, як радше знищення його головних сил і найважливіших мілітарних баз.

В аналізі організаційної структури советських збройних сил кидається перш за все в очі один знаменний факт: повна інтеграція і скоординованість політичної та мілітарної стратегії, як також відсутність розбіжностей між окремими родами окремих збройних сил. Для ефективного і раціонального функціонування советської мілітарної машини це є факти першорядного значення. В збройних силах ССРСР ми очевидно не знаходимо тих, напр., жалюгідних проявів «конкуренції» між армією, морською фльотою і летунством, що мали вирішальний вплив на критичне запізнення розбудови американського ракетного потенціалу.

В советській мілітарній доктрині ніде, очевидно, не говориться про якінебудь агресивні пляни супроти Заходу. Не говориться теж нічого про якусь превентивну війну, бо для такої війни ССРСР не має достатньої мілітарної переваги над Заходом. Одначе, як виходить з першорядної мілітарної студії американського експерта Г. С. Дінерштейна п. н. «Війна і Советський Союз», в ССРСР присвячується дуже багато уваги т. зв. «превентивному ударові». Такий удар мали б завдати Заходові советські збройні сили за кілька днів, чи за кілька го-

дин перед тим, коли б стало цілком певно відомим, що Захід збирається з тих, чи інших причин напасти на ССРСР. Метою такого удару мало б бути ослабити, а то й зломити вістря стратегічної зброї ще до її вжиття.

Які ж прогнози можна ставити відносно майбутнього оформлення советських доктрин і стратегії в наступному десятилітті і пізніше? Час до 1970 року західні експерти вважають переходовим і сумніваються, чи дійде в теперішній декаді до великої війни. В стратегічному і доктринальному розумінні це буде, гадають вони, час, коли нові і ще неформлені ідеї та концепції стануть постійними складниками нової, ясно оформленої стратегії. З технічного погляду це буде перш за все період дальшого вдосконалення нових родів зброї з одного боку і їх масової продукції, з другого. Між стратегічними війнами, які намагатиметься досягнути в цей час советська політика, він бачить три головні: дальше втримання, скріплення і розбудова власної потужности; поширення впливів в Азії та Африці і, що найголовніше, намагання послабити і нейтралізувати силу та впливи США.

В стратегічному, організаційному і командувальному плануванні головну роль відіграватимуть такі фактори: «нова кров» у головному командуванні, себто приплив старшин, що командували в другій світовій війні куреннями або сотнями; поширення продукції міжконтинентальних стрілен; удосконалення ракет, вистрілюваних із підводних човнів; виготовлення найточніших мап для потреб командування міжконтинентальних стрілен шляхом фотографування ворожої території при допомозі приладів, приміщених у штучних сателітах землі; постійна механізація суходільних збройних сил з метою збільшити їхню мобільність і розвиток протиракетних ракет, як головної зброї в системі протиракетної оборони.

Суходільні війська — основа збройних сил

Не є сьогодні жадною тайною, що советська мілітарна стратегія ставить на перше місце між усіма родами збройних сил суходільні війська. «Большая советская энциклопедия» (вид. 1956) стверджує, що «суходільні війська є голов-

ним елементом збройних сил». Як видно з вище нами наведених даних советські суходільні війська творять масову армію, яка є одначе значно модерніша ніж советська армія другої світової війни. Далі, від 1953 року ця армія переходить інтенсивний вишкіл для боротьби в атомових умовах і вже вивінувана ракетами тактичного призначення. Її старе спорядження замінено майже виключно новим, що збільшило її мобільність, силу вогню і тактичну гнучкість. Вона проходить нині ґрунтовну реорганізацію з наміром пристосування себе до нової зброї і модерного устаткування. Дальшим мотивом большевиків для вдержання великих суходільних армій, крім уже згаданих, є настанова бути готовими до війни на кількох фронтах по лінії довжелезних кордонів; потреба мати досить військового персоналу для охорони важливих мілітарних інсталяцій, розкинутих по території всього ССРСР, і конечність утримання внутрішнього порядку в російсько-большевицькій імперії та в сателітних державах.

Коли ідеться про розміщення советських дивізій, то військові експерти припускають, що 75% цих дивізій є розміщені вздовж західних кордонів ССРСР і в сателітних країнах. В Угорщині, напр., совети вдержують сьогодні 4 дивізії, в Польщі 2, а у Східній Німеччині — 20, десять танкових і десять моторизованих. Піхотна дивізія нараховує приблизно 13,000 офіцерів і воєнків, танкова 13,670 а моторизована — 16,500. Танкова дивізія має 410 танків а моторизована 260. За подробицями про сучасний стан зброї і спорядження советської армії відсилаємо читача до спеціальної статті у «Військовій Хроніці».

Розріст морської фльоти

Незважаючи на те, що ССРСР, розбудовуючи свою морську флоту, вибився сьогодні з сьомого місця в світі в 1945 році на друге, його фльота є найслабшою частиною советської воєнної машини, хоч було б великою легковажністю цю флоту недоцінювати, або применшувати її потенціальну небезпеку. В морській академії ім. Ворошилова роллю фльоти окреслюється ось як: «фльота є слугою советської армії». Чому воно так? На це є ціла низка при-

чин із яких найголовнішими є наступні фактори: 1) СРСР це сухопутня потуга, самовистарчальна економічно і незалежна від морських шляхів постачання. 2) Експансія передреволюційної Росії і поширення кордонів комуністичної імперії ішли завжди суходільними шляхами. Таке наставлення фаворизувало завжди розбудову армії, визначаючи їй перше місце в збройних силах. 3) Ні імперська ні советська фльоти ніколи ще не здобули жодної території від ворога. 4) Замкнені моря (Балтійське, Каспійське і Чорне) не сприяли ніколи розвитку більшої оперативної активності. 5) Навіть у другій світовій війні советська фльота не здобула великого оперативного досвіду.

Згідно з авторитетною заявою в газеті «Советский флот», від 29 травня 1957 року, «головним завданням морської фльоти була і залишиться в майбутньому співпраця з советською армією» — очевидно на морях, що лежать недалеко від території СРСР. Однак з другого боку, посідання большевиками найсильнішої в світі фльоти підводних човнів, вказують, що перед цією флотою стоять такі як: переривання морських комунікаційних і постачальних артерій, що зв'язують усі західні держави; відривання і ізоляція США від Європи, Азії та Африки; і обстріл американського континенту далекострільними ракетами. Добре перевірені джерела твердять, що СРСР буде сьогодні один підводний човен тижнево і в 1966 році матиме 1,100 підводних човнів далекого засягу.

* * *

ДУМКИ

Диктатура — це режим, де все, що не є обов'язкове, є заборонене.

*

Важко деспотові так знищити другого деспота, щоб себе не поранити.

*

Найкращий спосіб дурияти дипломатів: говорити їм правду. Вони ніколи не ймуть вам віри.

*

Для жінки, яка в відповідну хвилину вмє заплакати перед чоловіком не має не досяжних речей.

Недостача воєнної морської традиції (советська фльота не має за собою ні одного поважного морського бою), не є її одиноким мінусом. Географія і клімат є її головними ворогами. Моря, на яких вона сконцентрована, це або моря замкнені, вихід з яких знаходиться під контролею інших держав, або моря, що замерзають кожного року на кілька місяців. Петропавловськ на Камчатці є одинокою советською морською базою з доступом до відкритого океану, пристань, однак, замерзає на три місяці кожного року. Більшість персоналу морської фльоти це тимчасові новобранці, що відбувають п'ятирічну службу. Тільки частина персоналу, переважно офіцери і технічний персонал, виконують постійну службу. Служба у флоті є важка. Це перш за все вишкіл, вправи і безнастанна політична індоктринація. У Кремлі не забувають ні на хвилину, що в історії фльоти, царської чи комуністичної записано багато бунтів моряків.

Однією з найбільших слабостей советської фльоти є цілковита відсутність літаконосців. Советське морське літунство оперує з суходолу, і його найголовнішим завданням є оборона советського побережжя і співпраця з підводними човнами в поборюванні ворожих кораблів. Советська фльота не має ще нуклеарних підводних човнів або кораблів, лише нуклеарний криголом. Однак тепер уже працюється над їх прототипами, як також над прототипом ракетного крейсера.

(Продовження в наступному числі)

Коли меншина здобуває більшість, а при цьому владу, починає ненавидіти більшість.

*

Джерела героїзму в ділянці ідей. Як і святі, герої є великі духом.

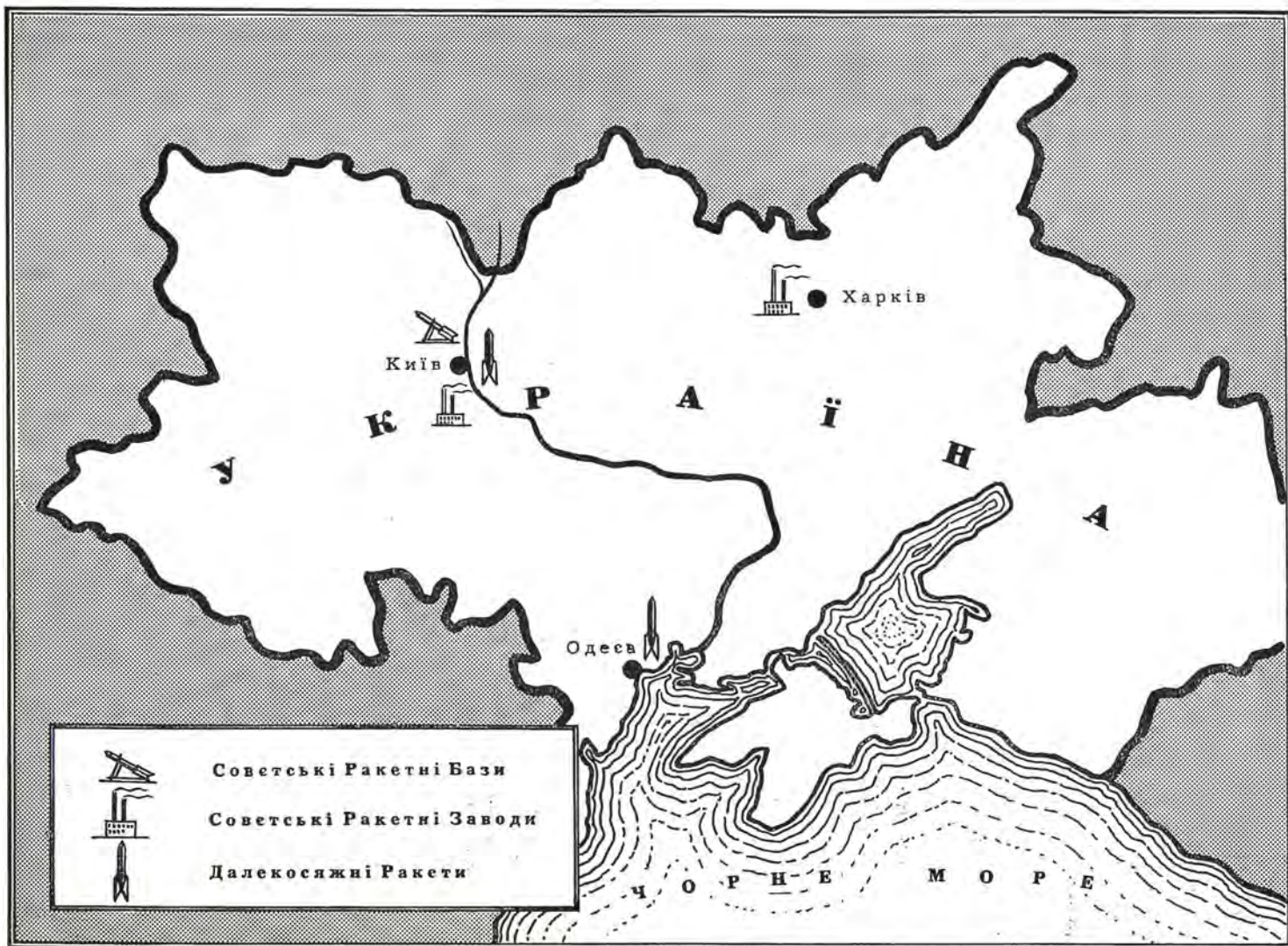
*

Правду, що її не радо любимо слухати, це саме та правда, що її конечно нам треба знати.

*

Нашу тривогу ми називаємо обережністю. Але зате, тривогу інших називаємо боягузством.

Мапа до статті «Советські ракетні бази».

СОВЕТСЬКІ РАКЕТНІ БАЗИ

На підставі західніх інформацій большевики мають около сто окремих ракетних баз, що їх обслуговують двісті тисяч людей. Базы розміщені довкола кордонів ССРСР, хоч деякі з них є такі в центрі ССРСР, між іншим біля Москви.

Базы розміщені на півночі, де вправді є несприятливі географічні умовини, є спрямовані проти Америки. Америка є заінтересована тими околицями, бо як знаємо там був зістрілений американський розвідувальний літак »РВ-47« у липні 1960 року.

Дальші ракетні бази є розміщені довкола Балтійського моря. З тих околиць повиселювано людей, як також зліквідовано там усі колгоспи. Ракетні бази

в тих околицях були першими, що їх побудували большевики, вони є спрямовані проти західньої Європи. В квітні 1950 р., у тих околицях був зістрілений американський літак, і що сталося з десятьма людьми залого літака дотепер невідомо. Ракетні бази побудовані на Камчатці та інших далекосхідніх околицях є спрямовані проти Америки, як також, на всякий випадок, проти ком. Китаю.

Найбільші бази, як теж обсерваційні станції побудовані довкруги Ташкенту. Сприятливі кліматичні умовини дозволяють їм працювати там майже цілий рік. Околиця відома тим, що мала б бути центром ракетної продукції.

* * *

Молода Сумівка вручає квіти дружині посадника міста Тодмордену, на Святі Покрову.

Інтеграція в советській імперії

Военно-політична пропаганда й агітація у цьому році розгортається довкола однієї проблеми: готова воєнна машина советської імперії до війни чи не готова?

Відповідь на це питання не проста тому, що всяка воєнна машина така складна і засекречена, що сторонній людині майже неможливо охопити її як цілість, зрозуміти функції усіх її складових частин та встановити, чи вони готові до дії.

В пресі можна знайти багато різних спекуляцій на цю тему, що обґрунтовані частинно об'єктивними, а частинно уявними твердженнями. Але сама справжня дійсність відома тільки центральному військовому проводові советської імперії.

В цій статті розглянемо тільки одну невеличку складову частину советської воєнної машини — підготовку до воєнної дії її провідної верстви — офіцерського корпусу. Стаття написана на базі друкованих німецьких та англійських матеріалів, і охоплює частину, що її можна б назвати інтеграцією військового проводу імперії.

Советська імперія від самих її початків постійно поширюється територіяльно. Територіяльне поширення вимагає і пристосування воєнної машини до постійно змінливих обставин, нової території, нового населення тощо. Тепер ідеться про включення нових добутоків у Середній Європі в систему імперії та її апарату. Кожне нове територіяльне надбання вимагає теж і перебудови воєнної машини.

Процес інтеграції земель Середньої Європи почався у 1945 році і триває донині.

В 1955 р. Москва створила воєнно-політичну систему Варшавський Пакт, як протипагу до НАТО. В систему Варшавського Пакту втягнуто такі сателітні країни: Албанію, Болгарію, Польщу, Румунію, Мадярщину, Чехословаччину та Східню Німеччину. Поза системою Пакту залишилася Північна Корея, Північний В'єтнам, Зовнішня Монголія та Китай. Основною ціллю Москви було і є створення в цілій імперії одноцілої

воєнної машини. Тому Варшавський Пакт є інструментом для здійснення цієї цілі. Сьогодні Варшавський Пакт розглядається лише як інструмент мілітарної інтеграції територій і народів в один воєнний потенціал советської імперії.

В 1945 році Москва застала в Середній Європі різні народи, різні держави та різні державні та мілітарні організації. Одні з них були противниками (Німеччина, Мадярщина та Румунія), другі — союзниками (Польща і Чехословаччина), а треті неутральними (Болгарія і Албанія). Така національна та організаційна зрізничкованість вимагала від советської окупаційної сили будови нових тимчасових проводів, пристосованих до місцевих потреб і вимог. Включення тих земель у склад імперії вимагало перетворення тимчасових проводів на потрібний для імперії загальний однорідний провід, зокрема військовий. Цей процес триває дотепер, і саме Варшавський Пакт є його інструментом.

Об'єктами інтеграції військового проводу стали Сх. Німеччина, Польща, Чехословаччина, Болгарія, Румунія, Мадярщина та Албанія. У збройних силах сателітних країн діють сьогодні три категорії вишколених на московський спосіб військовиків:

(1) старі комінтернівці, чи партійні функціонари, серед яких було мало воjakів, які згідно з приказом із Москви одягнули військову уніформу;

(2) вишколені у війні воєннополонені;

(3) вишколені після 1945 року молоді військовики.

Сьогодні найважливішим сателітом Москви є Польща. Вона мала в 1939 році слабеньку компартію. В 1939 р. Москва захопила в полон значну кількість польського війська. Частину полоненого польського старшинського корпусу вона знищила в Катині. Решта того ж корпусу поділилась у 1941 р., на дві групи. Більша група вийшла з полону і створила польську еміграційну армію ген. Андерса. Менша група створила в СРСР польсько-советську армію під проводом Берлінга, який перейшов московський ідео-

логічно-політичний вишкіл і в 1943 році вже командував польсько-советською дивізією у складі однієї з советських армій. Ця дивізія була і школою для тих польських старшин, що сьогодні творять польський військовий провід промосковського типу.

В 1944 р. Москва піднесла згадану дивізію до ранги першої армії під командою Поплавського, а в 1945 р. створила другу польську армію під командою Сверчевського.

Всі 12 польсько-советських дивізій мали в 1945 р. московську уніформу, зброю, командування, військовий командний вишкіл, політичний вишкіл, систему комісарів та свою внутрішню систему безпеки. Від армійської команди до батальйону включно командна мова була московська, а нижче — польська. Основні старшинські кадри тієї армії вийшли зі советських воєнних шкіл чи академій ще в 1944 році.

Крім тих груп (армія Андерса і армія Берлінга-Поплавського-Сверчевського) на території Польщі була ще й третя військова група, Армія Крайова, якою командували по черзі генерали Ровецькі-Комаровські-Окуліцкі з досвідом війни підпільного типу. Варшавську групу тої армії знищила Москва німецькими руками в варшавському повстанні.

По війні Москва наслала до польської армії советських старшин а на пості польського міністра військових справ був сам маршал Рокосовський. Для контролю на місцях Москва залишила широку сітку своїх шефів штабів, до радників, ад'ютантів, інспекторів та інструкторів. Події 1956 р., виказали, що інтеграція польського військового проводу від верхівки аж до полків включно та контрольний советський апарат на низах були такі досконалі, що Москві вдалось без труднощів утримати польську армію у своїх руках.

Болгарська армія зв'язалась з советською тільки в 1944 р. Шість болгарських дивізій під московською командою встигли ще воювати проти німців в Австрії. В тому самому часі Москва перевела перевишкіл болгарських старшин на свій спосіб. Сьогодні 13 болгарських дивізій нагадує командною системою, формою і відзнаками советську армію. Сучасна болгарська армія є най-

більш надійною в очах Москви з усіх сателітних армій. Москва підтримує їх русофільський дух пропагованими надіями на майбутній марш для звільнення болгарських земель у Югославії та Греції.

Децо відмінним є стан в армії Чехословаччини. В 1945 році Москва ще не мала доволі вишколених чеських військовиків. Німці з обережності не дозволяли чехам воювати в другій світовій війні, бо знали, що вони всі опиняться в московському полоні. Тому Москва не мала чеських дезертирів та полонених. Створена в 1945 році чесько-советська дивізія генерала Свободи мала тільки пропагандивне значення. Хоча цю дивізію розгорнено було пізніше в корпус, і поповнено словацькими гарнізонами, одначе користь з неї для Москви була мала. В 1945 році Москва застала в Чехії здемобілізований ще в 1938 році старшинський корпус, і з тим корпусом советчики будували нову чеську армію. Комуністичний путч у 1948 році, що його зааранжувала сама Москва виявив ненадійність нової армії. Москва її розігнала і створила свою, нову. На місце здемобілізованих старшин прийшли на дійні комуністи, яких одягнули в військову уніформу. Для їх контролю перекинено до Праги велику кількість советських офіцерів команди збройних сил Варшавського Пакту. В міжчасі вишколено в Москві нових старшин. Сьогодні чеська армія є на другому місці після болгарської щодо вірності Москві.

Інтеграція румунської армії була децо складнішою. Москва створила з воєннополонених старшин і вояків 2 румунсько-советські дивізії. Крім того 2 румунські армії співдіяли з Москвою від 1944 р., хоч не мали вишколених у Москві старшин. Тому й румунську армію довелось розбудувати тимчасово при помочі надійних цивільних комуністів, яких одягнуено у військову уніформу, а в міжчасі вишколювати на московський спосіб мелодих старшин. Довгі часи Москва не давала тій армії жодної зброї, панцирів ні жадного моторового транспорту, бо уважала її мало надійною.

З мадярами справа була ще труднішою. Мадярську армію совети зовсім розбили в 1944-45 рр., коло Будапешту.

Більшість мадярського старшинського корпусу вийшла на еміграцію. Мадяро-советських формацій у часі війни не було. Москва не могла покликатись навіть на дрібне московсько-мадярське фронтове братання у часі війни. Довелось починати організацію армії від початку. Революція у 1956 р., виявила, що мадярська армія ненадійна. Вишколені Московю молоді старшини виступали проти Москви. Советська контрола від верхівки аж до полків включно виявилась недостаточною, тому цю контролю в 1956 р. поширено ще й на батальйони та сотні.

Німецько-советську армію довелось Москві творити з цивільних комуністів і тих военнопонених, що відбули воєнний вишкіл у Москві й систематично поповнювати молодими старшинами московського вишколу. Одначе та армія має найвищий з усіх сателітних армій відсоток дезертирів. Її вірність советській імперії знаходиться під великим знаком запиту.

Всі сателітні армії виявляють поважні різниці й тому Москві доводиться вживати різну тактику при їх інтеграції в одну советсько-імперіальну цілість. Їхня стандартна реорганізація була закінчена в основному в 1954 р. Тоді введено в тих арміях організацію стандартних московських дивізій по 10 тися вояків (в панцерних дивізіях 9 тисяч). Вертикальна організація була також переведена на советський лад. Запільна служба, уніформа, вишкіл, службові приписи, підручники, політична служба, зброя, виряд і все інше — є зовсім советське. Одиноке відхилення — це відмінна вихідна уніформа, що має показувати народові національну окремішність армії.

Організація військового проводу Варшавського Пакту полягала початково в тому, що в сателітних арміях заведено широку систему советських дорадників. Всі вони підлягали окремому відділові советського генштабу під назвою Головне Управління Захід. Цей відділ координував діяльність дорадників. Прикази з Москви передавались для сателітних армій через військових відпоручників при амбасадах та через командирів советських окупаційних військ на місцях. Запасові шляхи, як для наказів, так і для контролі йшли з Москви через

компартиійний політично-організаційний апарат, зокрема сателітні міністерства внутрішніх справ та советську розвідчу сітку.

Вишкіл молодих сателітних старшин відбувається окремо для різних національностей і без контакту з молодими советськими офіцерами.

Офіційною мовою воєнних організацій системи Варшавського Пакту є російська мова. Проблему мов для військових низів Москва розв'язує іншим шляхом. З польською, чеською, словацькою та болгарською мовами труднощів не було. Фахова советська, військова термінологія знайшла скорий доступ до сателітного вояцтва. Депо трудніше було з мовами румунською, німецькою, албанською та мадярською. Москва влаштувала для старших офіцерів курси російської мови. Молодий старшинський корпус, вишколений на советський лад, забезпечує Москві достаточну кількість знавців мови для службового вжитку. Крім того Москва заставляє і своїх старшин вивчати сателітні мови.

Провідний штаб системи Варшавського Пакту складається з самих маршалів, генералів та вищих старшин. При штабі є сателітні зв'язкові старшини. Штаб Пакту кермує з Варшави генштабами сателітних країн, а кожний генштаб, у свою чергу, кермує своєю армією, яка в теорії вважається самостійною та національною. Советська засада каже, що чим більший штаб, тим більше має бути в ньому советських старшин. Советський офіцер, що його відряджують на службу до сателітної, напр., польської армії, мусить приховувати свою національність, і не сміє виступати в Польщі як москаль, чи советчик, тільки як поляк. Для конспірації таких старшин заставляють вивчати сателітні мови до тієї міри, щоб говорити ними зовсім бездоганно, без акценту. Такий персонально-конспіративний обман, це один із засобів советського керування немосковськими військами. Заворушення в 1956 році виказали, що в сателітних арміях недолюблюють советчиків. Це одна з причин, чому їм наказано вживати лише сателітну а не російську мову.

Советських та сателітних вояків виховують у дусі советської воєнної вищости. Ту вищість демонструється образками з кінця другої світової війни, на

яких видно, як німці втікають перед советськими військами, натомість промовчується час, коли совети втікали перед німцями. Вишкіл сателітних воєнків ведеться у такому дусі, щоб їм дати відчутти непереможність »старшого брата« — Москви. Система переконування про советську вищість так збудована, що вона переслідує людину від ранніх літ у школі і в військовій службі, а навіть і в військовій академії, аж до кінця життя. Цей психологічний момент діє дуже сильно на молодих недовідчених старшин, яким дають у сателітних арміях вищі пости.

Виховним чинником, що в системі Варшавського Пакту грає поважну роллю, є компартія. Варшавський Пакт є одночасно і пактом сателітних компартій. Компартійний апарат є для Москви водночас і контрольним чинником. В советській імперії немає фактично різниці між державою і компартією. Немає і розходжень у поглядах на різні проблеми.

Важливим чинником інтеграції у системі Варшавського Пакту є військовий політапарат. Повага такого апарату в великій мірі залежить від поваги його начальника, якою він користується серед воєцького загалу. Завдання такого апарату є переконати воєцтво в тому, що советська система є найкращою в світі й заставити молодих старшин вірити, що досягнення робітничої кляси є чимось, що забезпечує старшинам добрі позиції в спільноті та високу платню з вигідним життям. В старшин вмовляють, що всякі зміни в системі є не вигідні для них самих. Призначування старшин на відповідальні пости все йде в згоді з постановами політапарату. Апарат ширить легенду про вищість советського пролетаріату та про честь для сателітного старшини діставати накази з Москви, і їх виконувати. На всякі пости призначаються тільки абсолютно певних та вірних Москві старшин.

Варшавський Пакт передбачує і об'єднану команду збройних сил Пакту. Головнокомандувача призначає Москва, а його заступників призначають сателітні уряди. Заступники в часі війни стають командирами своїх армій. Допомоги головнокомандуючого діє загальний генштаб у Москві, в склад якого входять як заступники відпоручники ген-

штабів поодиноких сателітів. Розподіл збройних сил по територіях робиться згідно з вимогами спільної оборони цілої імперії.

Основну масу війська Пакту творять советські окупаційні дивізії на територіях сателітних країн в Німеччині, Польщі та Мадярщині. Запасові советські дивізії Варшавського Пакту є у львівській воєнній окрузі. Їх призначення є вмашерувати в випадку потреби до Чехословаччини, де тепер немає московських окупаційних військ. Сателітні армії уважаються допоміжним чинником для советських дивізій.

Поза загальним заінтересуванням сателітними формаціями Москва опікується деякими з них окремо до тієї міри, що визначає навіть їх особовий склад і вони є підпорядковані безпосередньо штабам советських окупаційних формацій. До таких належить, напр., окремих польський батальйон у місті Бресляу (Вроцлав), у складі якого є тільки поляки з бездоганим знанням німецької мови. Цей батальйон призначений на випадок війни до зафронтових дій у західній Німеччині.

Треба згадати, що рівнобіжно з інтеграцією військового проводу ведеться й інтеграція комунікацій та економіки в сателітних країнах. У просторі від Пруссії до Чорного моря видно дві системи залізниць. На лінії розподілу обох систем є дуже мало обмінних пунктів для льокомотивів і вагонів. В тому просторі залізниці постійно перевантажуювані, а автотранспорт дуже слабо розвинений. Для відтяження варшавського залізничного вузла будується окремі обхідні лінії. Такі лінії будуються з України через Карпати в напрямі на Румунію, Мадярщину та Словаччину. Гірські лінії електрифікують. В західній частині московської імперії будують лінії по напрямку північ-південь, а в Західній Україні, Східній Словаччині, Мадярщині та Румунії будують автошляхи.

Економічна інтеграція сателітів в одну цілість з московською імперією легка в порівнянні з іншими ділянками тому, що на цілім просторі діє система державної господарки. В Москві діє 16 постійних імперіальних господарських комісій. Їхні відповідники є в економічних центрах сателітів. Вони регулюють цілість продукції та зокрема нормують

військову продукцію. Напр., сателітні кораблебудівельні установи будують кораблі для советів, а для себе купують кораблі в західному світі, і т. п.

Підсумовуючи коротко вищесказане треба згадати, що праця над інтеграцією новозахоплених територій ведеться у головному штабі в Москві. Той штаб має до диспозиції безліч місцевих штабів. Абсолютний провід має Москва. Вона вишколює старшин і фахівців для сателітних армій, зв'язкових старшин; вона кермує компартіями сателітних країн. Непевність сателітних військ па-

ралізується розположенням московських дивізій на території деяких сателітів з таким розрахунком, що коли б сателітні війська підвели Москву, самі советські дивізії зможуть втримати позиції аж до прибуття підкріплень.

Процес інтеграції далеко ще не закінчений. Він тільки що почав основно розгортатися. Наступні роки, а що більше, можливий збройний удар між Сходом і Заходом виявить у якій мірі вдалося Москві дотепер провести цю інтеграцію на всіх захоплених нею територіях у часі другої світової війни.

* * *

Світлина з прогулки Брадфордського Відділу ОбВУ.

СКІЛЬКИ КОШТУЄ ЛІТУН?

Немає найновіших даних скільки коштує тепер навчання одного літуна. Але в 1954 р. у британському парламенті була заява, що вишкіл звичайного літуна-пілота коштує п'ятнадцять тисяч

фунтів. Вишкіл висококваліфікованого пілота з шестилітньою практикою коштував 98 тисяч фунтів. Немає сумніву, що при теперішніх підвищених коштах прожитку, вишкіл літуна коштує багато більше.

ДЕЩО ПРО ВІЙНИ

Якщо питання про війни розглядати в історичному аспекті й не звертати уваги на вдосконалення зброї, то впадає в очі те, що колись дуже давно війська воювали більш хоробро й наполегливо ніж тепер. Покажчиком цього є кількість (в %) вбитих. І тепер багато людей гине, але головним чином у наслідок удосконалення зброї та тривалости війни, а не в наслідок впертости і хоробрости вояків. Тепер іноді цивільне населення гине навіть більше ніж самі вояки. Певна річ, і тепер вояки часто б'ються хоробро і наполегливо, але не завжди з тієї причини, що вони хочуть виграти війну, а лише щоб врятувати своє життя. Бувають такі умови, що *volens-nolens* (хочеш-нехочеш), а треба воювати. Іноді вояки навіть хочуть програти війну, бо бачуть у ворозі свого визволителя. В давноминулі часи війська були більш об'єднані спільною для старшин і вояків ідеєю пограбувати когось, або захищати себе. Тепер подібна ідея об'єднує звичайно лише ту чи іншу частину війська, а іноді навіть його меншість.

Щоб уявити собі як колись воювали, наведемо слова Піра, які він сказав, коли переміг римлян: «Ще одна така перемога і я залишуся без війська». З цього видно, якими великими були втрати обох сторін.

Битву давніх часів дуже добре описує Цезар у його «*De bello Gallico*». Коли він вирішив дати бій, то перший зійшов з коня і наказав коней всіх старшин відвести в тил, щоб зрівняти для всіх небезпеку («*At equato omnium Pericolo*»). Під кінець бою римляни так наморилися від довгого махання правою рукою («*At diu jactato brachio*»), себто від праці мечем, що скидали щити з себе і продовжували дальше битись без захисту свого тіла.

Таким був і бій князя Ігоря з половцями. Русичі теж сходили з коней (така у них була техніка бою), і теж уперто й завзято билися.

Переїдемо відразу до другої світової війни, яку ми самі пережили. Передусім, советському «цезару» не довелося сходити з коня, бо якщо б він був явився на фронті, то свої ж кулі зробили б з нього решето. Замість коней у тилу советського війська стояли... «енкаведисти», а військо здавалося в полон на 600-800 тисяч вояків. Отже умови змінилися і це все береться на увагу. Одначе німці використовували ці нові умови дуже невдало. Вони ще не осягли перемоги, але вже замінили своїх «клявзевіців» на нацистських комісарів, себто на людей з дуже обмежним розумом, у яких в голові був лише нацизм. Якщо таким людям щось не щастить, то вони не в стані зрозуміти, що вони самі винні в цьому, а це їх і перетворює на звірів.

За весь час війни я не бачив і одної досконало написаної летючки. Ось одна з них: «Бий жида-большевика, морда просить цеглини». В ній нема навіть зв'язку між першими і останніми словами. Вона алярмувала не жидів, які вже повтікали, а решту населення. Населення помітило, що йдуть якісь не ті німці, яких усі знали, а якісь азіяти. Дійсно прийшли в Україну ті, морда яких просить цеглини. Бували і дуже добре написані летючки, але вони завжди мали якусь хибу. Наприклад, до найкращої з летючок була додана перепустка до німців. Така перепустка в дійсності не була потрібна, але коли комісари знаходили її у наївних червоноармійців, то вона була тоді перепусткою на той світ. Ставлення німців до полонених і навіть іноді до своїх союзників, як і до цивільного населення було весь час дике і варварське.

ТЕОДОР ІВАНІВ

Народжений 9. 9. 1900 в Коропці, Зах. Україна. Був учасником Визвольних Змагань, вояком І. У. Д. УНА й членом ОБВУ, Помер 27. 8. 1961 р.

Вічна Йому Пам'ять!

Сучасний стан зброї і спорядження советської армії

Питання наскільки советські суходільні сили змодернізувалися від закінчення останньої війни і наскільки піднеслася їх технічна і боева спроможність, є питанням на яке необхідно відповісти, щоб мати ясний і повний образ сили і якості сьогоденної советської мілітарної машини. В часі, коли советська пропаганда, а за нею відтак і західня преса, почали присвячувати щораз більше уваги і місця советським досягненням в ділянці ракет, штучних сателітів і космічних польотів, совети перевели майже непомітно широко-закроену модернізацію їхніх суходільних сил. Ця модернізація велася і ведеться далі в двох напрямках: піднесення їх мобільності і збільшення їхньої сили вогню. Під сучасну пору не підлягає вже жодним сумнівам, що советські суходільні війська є належно споряджені і озброєні для ведення трьох різних родів війни — тотальної нуклеарної війни, обмеженої війни і війни веденої традиційними засобами.

На основі найновіших британських і американських публікацій ми бачимо, що СССР зробив найбільший поступ від 1945 року у таких ділянках:

1) у важких мінометах, із яких щонайменше один може вистрілювати гранати з атомною головкою.

2) поширенні ракетної зброї. Йдеться тут переважно про ракетні викидачі на багат дул, приміщені на возах на гусеницях і про ракети тактичного призначення.

3) в новій протитанковій зброї — переважно у т. зв. протитанкових крісах, що не відбивають при вистрілі.

4) в постійному вдосконалюванні мобільних штурмових гармат.

5) в повній реорганізації і моторизації артилерії і доповненні її цілою низкою нових типів гарматами.

6) в уведенні нових типів основної піхотної зброї — крісів, машинових пістоль і легких кулеметів — що всі вживають того самого калібру амуніцію.

7) в збільшенні мобільності армії шляхом заведення гелікоптерів, земневодних

танків, возів на гусеницях, змоторизованої артилерії і нової швидкої методи будовання понтонних мостів.

Мала зброя піхоти

В СССР уже повністю заведено кротку амуніцію одного типу для всіх родів піхотної зброї, калібру 7,62 мм. Вона є може трохи за легка для крісів і за важка для машинових пістоль. Новий кріс марки «Сімонов» важить вісім і пів фунта, має магазин на 10 набоїв і постійно прикріплений багнет, який складається взад, коли його не потрібно. Машинова пістоля марки «Калашніков» важить девять і пів фунта і має закривлений магазин на 30 набоїв, що закладається з низу. Легкий «РПД» кулемет важить 14 і пів фунта і постається амуніцією із барабана або стрічки. До нової особистої зброї треба зарахувати дві нові пістоли калібру 9 мм. — револьвер «Макаров», що нагадує німецького «Вальтера» і «Стечкін», що є подібний до німецького «Мавзера».

Важкі міномети

З поміж двох важких нових мінометів один є калібру 160 мм., другий — 240 мм. (досяжність 20 миль). Цей останній може також вистрілювати гранати з атомною головкою. Оба міномети стріляють далеко, швидко і точно. Ладується не дулом, а через казенну частину. Вони є цілком змоторизовані.

Ракетні викидачі

Від закінчення війни введено три нові ракетні викидачі, всі прикріплені на вантажних автах марки «Зіл-151». Найбільший викидач калібру 240 мм. має 12 дул, середній, калібру 200 мм., має чотири дула, а найменший, на 16 дул, вистрілює ракети калібру 140 мм.

Протитанкова зброя

Головною протитанковою зброєю піхотної сотні в СССР є сьогодні «СПГ-482», що важить приблизно 65 фунтів. Він стріляє цільно на віддаль понад 450 ярдів і може пробити своїм стрільном калібру 82 мм. сталеву плиту 8 цалів завгрубшки. Важчий «протитанковий кріс», калібру 107 мм., важить 600

фунтів і транспортується на ляфеті на двох колесах. В акції він стоїть на триніжку. Його ефективний засяг є пів милі і його протитанковий набій пробиває 12 цалів сталі.

Повоєнна артилерія

Під сучасну пору советська артилерія є майже цілковито змоторизована. Цю між новими гарматами ми знаходимо ось такі:

— гармату-гаубицю »М-1955«, калібру 203 мм., що вистрілює набій вагою 300 фунтів на віддалі до 28 тис. ярдів;

— гаубицю »М-1955« калібру 152 мм.;

— полеву гармату калібру 122 мм., що вживає ту саму ляфету, що й 152 мм. гаубиця;

— полеву гармату калібру 100 мм., марки »М-1955«, яку вживається як полеву і протитанкову гармату;

— протилітунську гармату калібру 122 мм., споряджену радарним устаткуванням;

— протилітунську гармату »КС-19« калібру 100 мм. і протилітунську гармату »С-60« калібру 57 мм. — обі контрольовані радарним устаткуванням;

— до старих, випробуваних штурмових гармат калібрів 100, 122 і 152 мм., що є всі прикріплені до танкових шасі »ГАЗ-47«.

Земноводні танки

Найкращим советським танком є нині поліпшений і змодифікований тип танка »Йосиф Сталін — 3« »Т-10«. Він має важке опанцирення, низьку силуету, гармату калібру 122 мм., сильніший двигун, важить 48 тонн і має значно більший радіус дії. Середнім танком є »Т-54«: 53 тонни, радіус дії 250 миль, швидкість 30 миль на годину, гармата калібру 100 мм. До послуг армії стоїть також т. зв. протилітунський танк, такої величини й мобільності як »Т-54«, озброєний дводуловою гарматою калібру 57 мм.

Від недавна советська армія почала також уживати земневодний танк »ПТ-76«, що важить 152 тонн і є озброєний гарматою калібру 76 мм., як також короткого засягу ракетами. Його вживається головню для розвідувальних цілей і він буде цілком незалежний від доріг і мостів. Советська піхота отримала також земневодний транспортер на гусеницях »К-61«. Він може нести 20-30 чоловік, або гармату калібру до 122 мм.

Він важить 8 тонн порожній і приблизно 13 тонн вповні навантажений.

СОВЕТСЬКИЙ ПОГЛЯД НА АМЕРИКУ

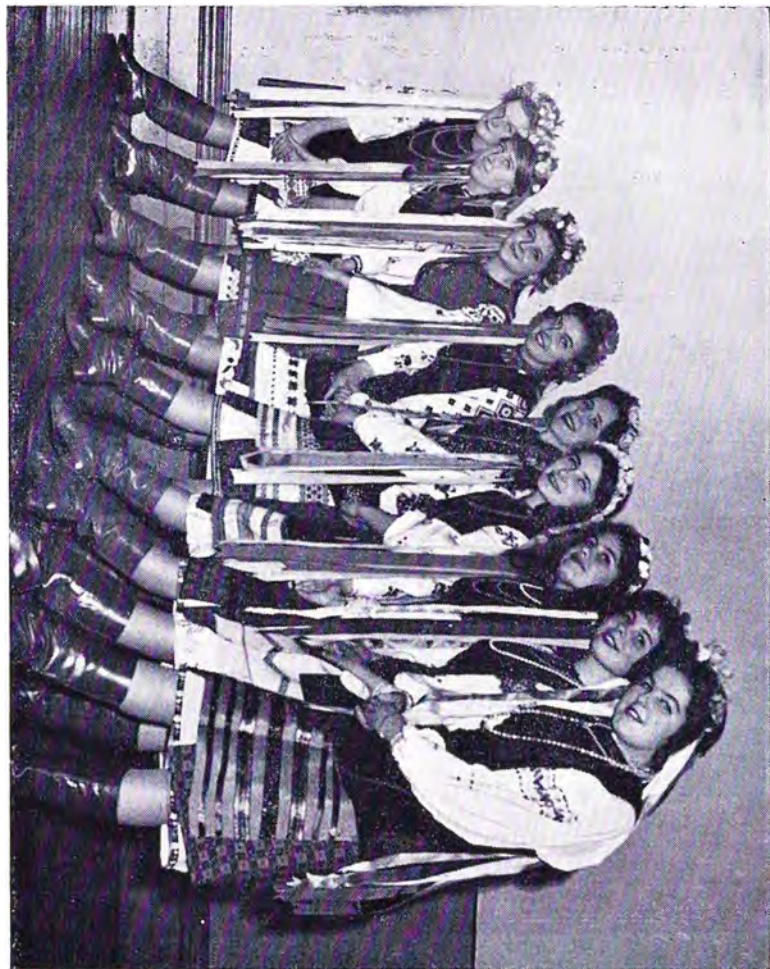
Советська оцінка американського мілітарного потенціалу є назагал реалістична — вона визнає фактичну американську потужність у секторах мілітарному та економічному. Загально советські стратеги не показують тенденції недоцінювання намагань США розбудувати збалансовані збройні сили. Найбільшою слабкістю американської воєнної стратегії вони уважають сильний нахил американців фаворизувати свою нуклеарну зброю взагалі, і своє стратегічне літунство зокрема. Большевики схильні вважати себе вищими від США щодо мілітарної підготованости, моралі своїх військ і економічних спроможностей. Найбільше їх непокоїть факт велетенських продуктивних можливостей американської промисловости; однак вони потішають себе твердженням, що ці можливості не є сьогодні відповідно використані для скріплення і розбудови американського воєнного потенціалу.

Цікавий образ наставлення до США дає нам також советська мілітарна преса. »Красная Звезда«, напр., присвячує багато місця проблематиці США, хоч зміст матеріалів про цю країну є переважно агітаційного характеру, а саме наставлення явно вороже. Західні союзи »Красная Звезда« називає »основним знаряддям агресивної закордонної політики США«, а Варшавський пакт — »Союзом приязні і співпраці«, а стратегію Пентагону »стратегією агресії«. Американського вояка вона представляє як слабкого і з кримінальними нахилами, ненадійного і боягуза, виходячи з заложення, що як вояк і людина він не представляє великої вартости. З другого, знова, боку, в »Красной Звезде« появляються регулярно фахові статті які є навіть об'єктивні, якщо не повні респекту, коли говориться про зброю, спорядження і технічний аспект збройних сил США.

Новинки з США є теж спеціально препаровані в ім'я большевицької засади, що »преса служить агітації при помочі фактів«. Дається, напр., особливо багато місця даним про безробіття у США, про кожний страйк, про все, що якийсь визначний американець скаже

Ревія королевих на Вояцькому З'їзді в Брадфордї.

Краса й гордість української танцювальної групи
»Лиман«.

**П-ні Софія Смадич з Лестеру
здобула друге місце на конкурсі краси.**

**П-ні Катерина Бих
з Ноттінггаму.**

прелегент перейшов до накреслення завдань бувших українських вояків, перебуваючих у вільному світі, закликаючи їх до всебічної єдності, співпраці і нових чинів.

»Історія нікому не прощає пасивності, — сказав він, — а ми мусимо чинити так, щоб у Шевченківському році про-

голосити всім, що ми йшли чесним во-
яцьким шляхом і за собою не маємо
зерна неправди».

Бравурною і поривно-бойовою «Піснею
про Нечая» місцевий чоловічий хор
«Діброва» розпочав концерт. Загриміли
оплески і не змовкали аж до повного
вичерпання усіх точок програми, зму-
шуючи солістів повторювати виконувані
ними пісні, а танцюристів танки. Ці
оплески свідчили, що програма концер-
ту була добра, знаходилася на високому
мистецькому поземі та глядачам подо-
балася. Які точки припали їм до впо-
доби в найбільшій мірі — важко ска-
зати. Здається мені, що це були дуети
солістів пані Елеонори Фостун (сопра-
но) та пана Володимира Луціва (тенор)
і танки лондонських «лиманівців», хоч
так само гучно нагороджувалися вони
оплесками при виконванні сольоспівів,
так само подобався виступ піяніста пана
Любомира Горницького, чи пісні брад-
фордської «Діброви». Гарне враження
лишив повторюваний дует «Гандзя» (Е.
Фостун і В. Луців) та в тому ж вико-
нанні дует Андрія і Оксани з опери
«Запорожець за Дунаєм», а мені осо-
бисто дуже приємну і милу несподіван-
ку зробив виступ брадфордського міша-
ного хору, спеціально при виконанні
ним пісні «Ой, три шляхи широкі» —
муз. Людкевича-Топольницького.

Дуже відрадним явищем на цьогоріч-
ному вояцькому з'їзді була чисельна
присутність як вояків, так і українсько-
го громадянства. З Рочдейлю, наприк-
лад, двома автобусами та приватними
автомашинами прибули майже всі члени
відділу ОБВУ. Крім того, завдяки захо-
лам п. М. Музики, радіовисильня ББС
16. 11. 1961 р. вмістила в програму «Говн
Сервіз» оголошення про брадфордський
вояцький з'їзд. Цей факт і присутність
на ньому репортерів та кореспондентів
свідчить, що англійські чинники, цікав-
лячись українськими справами, почина-
ють проявляти до них все більше й
більше зрозуміння. У вічі кинулася та-
кож вірцева організація цілого з'їзду
взагалі та його концертної частини
зокрема. Не дивлячись на те, що про-
грама концерту тривала понад три го-
дини, вона нікого не змучила й нікому
не набригла завдяки своєму багатству,
барвистості й доброму підборі всіх її
виконавців. Окремі точки слідували
одна за одною наче в калейдоскопі, а

**П-ні А. Ластовецька
з Манчестеру.**

всі технічні зміни на сцені відбувалися
при мінімальних перервах, енергійно,
швидко і точно — дійсно по-вояцькому.
Надпрограмовим пунктом програми було
відчитання тексту резолюції з приводу
арештування Богдана Сташинського —
вбивника сл. п. Л. Ребета та Провідника

П-а Е. Залевська з Аштону.

П-ні Стефа Храбатин з Лій.

ОУН Степана Бандери, зроблене п. Я. Деремедою. Голосні оплески, які послидували, ствердили, що резолюцію було прийнято одногласно.

Після одноденної перерви розпочався бал і тоді власне виявилось, що величезне приміщення «Вікторія Гол»-у не в стані вмістити усіх присутніх. Людей було повно на танцювальному паркеті, в буфеті, в барі, на балконі, в кожному закутку. Вони зустрічалися, знайомилися, ділилися враженнями, оповідали один одному останні новини. Все ж таки найбільш переповненою була танцювальна зала, де грала добірна українська оркестра з Ноттінггаму і де сотні пар кружляли в ритмі гармоній-

них танків, а п. О. Пицко, відкладаючи на бік гітару, час-до-часу наспівував до мікрофону свої «шлягери».

На цій же залі відбувся і конкурс на королеву краси перед журі, складеним з трьох пань (Е. Фостун, Л. Деремедда, п. Микитин) та двох панів (пор. К. Зеленко і В. Луців). Журі присудило перше місце панні Галик Галині з Волвергемптон, друге місце пані Смадич Софії з Лестеру та третє місце панні Когут Галині з Лондону. Вітаючи учасниць конкурсу та роздаючи обраним нагороди, п. сот. М. Білий-Карпинець доказав, що серед квітника гарних жінок він відчуває себе так само впевнено, як колись давно на фронтовій лінії.

ОБВУ ПРИ ПРАЦІ

Запляновані Окружні Конференції ОБВУ переведено згідно з пляном Головної Управи, а також відсвятковано Окружні Свя-та Покрову. Головна Управа видала та розіслала своїм клітинам реферат під назвою «Атомова енергія» та наладнала періодичну появу «Сурмача». Треба відмітити, що, у зв'язку з Окружними Конференціями, поважне число клітин ОБВУ поквавило свою діяльність. В осінньому сезоні діяльності ОБВУ на перше місце висувається зустріч українських і англійських комбатантів, відбута в Рочдейлі.

Українці творять історію

Під таким наголовком «Рочдейл Обзервер» з 6. 9. 1961 р. надрукував обширну статтю, з якої довідуємося, що на згадану зустріч прибув з Лондону Голова ОБВУ — сот. М. Білий-Карпинець. У своїй інформативній доповіді він розказав англійським гостям про працю та завдання українських комбатантів на чужині. «Наш нарід, — інформував Голова, — не має змоги говорити про себе, а тому

ми, українські вояки, живучи в вільному світі, мусимо говорити в його імені». Після цього, сот. М. Білий-Карпинець відзначив почесних членів-англійців за їхні заслуги та співпрацю з українськими комбатантами в Рочдейлі. Між відзначеними знаходимо такі прізвища: Джон Фокс — радник міста, Дж. Мак-Канн — член муніципалітету та член британського парламенту з рочдейлської округи, Пітер Р. Скотт — директор і головний редактор «Рочдейл Обзервер»-а, Дж. В. Клегґ — кореспондент української сторінки цієї газети, що появляється у ній кожного тижня, та Джон Р. Бровн — член АУТ-ва.

Пан Клегґ, дякуючи за почесне відзначення, підчеркнув і висловив признання за працю, яку проводить ОБВУ на чужині, а також подивляв дружність і побратимство, існуюче серед українців-бувших вояків.

Член британського парламенту, п. Мак-Канн, у своїй промові порушив справу реєстрації українців і запису їхньої національності в

Голова ОБВУ, сот. М. Білий-Карпинець відзначає в Рочдейлі англійців почесних членів ОБВУ.

документах. »Ви маєте багато-багато приятелів у парламенті, — говорив він, — і, якщо це питання буде піднесене знову, вони попіратимуть його перед міністром внутрішніх справ, аж до задовільної розв'язки«.

Обговорюючи справу української сторінки, головний редактор »Рочдейл Обзервер«-а, між іншим, сказав таке: »Я все готовий допомогти тим, які самі собі допомагають, а немає сумніву, що рочдейльські українці це роблять«.

Згадана зустріч пройшла в дуже милій і дружній атмосфері, а за підготовку цієї зустрічі вся заслуга та подяка належить п. М. Музиці — членові Головної Управи ОБВУ, голові Відділу ОБВУ в Рочдейлі та активному членові АУТ-ва. Стаття про зустріч була ілюстрована світлинами з моменту декорування почесних членів відзнаками ОБВУ.

ОКРУЖНІ КОНФЕРЕНЦІЇ ОБВУ

Про першу Окружну Конференцію, яка відбулася в Лестері 9. 9. ц. р., Шановні Читачі мали змогу читати на сторінках попереднього числа »Сурмача«. Треба ствердити, що ця конференція на округу середущої Англії була найкраще організована та переведена. Організатор її — п. Кіцук — зв'язковий на згадану округу.

Лондон

Друга з черги Окружна Конференція ОБВУ відбулася в Лондоні 25 вересня у домівці СУБ-у. Присутніх було 10 осіб. Заступлені були Відділи — Лондон, Барнс Фарм Камп та Іпсвіч. Головну Управу ОБВУ репрезентували — сот. М. Білий-Карпинець і д-р С. М. Фостун. На Конференції були обговорені справи організаційного характеру, зокрема питання підсилення діяльності Відділів ОБВУ, участь комбатантів в Окружних Святах Покрову, а також і в Військовому З'їзді в Брадфордї. Лондонська Окружна Конференція була не зовсім успішною тому, що багато Відділів, які належать до Лондонської Округи не прислали своїх представників на цю Конференцію. Господарем Конференції був п. Л. Шинковський — зв'язковий Лондонської Округи.

Бедфорд

Третя Окружна Конференція ОБВУ відбулася 7. 10. ц. р. в Бедфордї. Всіх присутніх — 23 особи. Заступлені Відділи: Бедфорд, Кембрідж і Окран. Конференцію відкрив п. В. Гуменюк — зв'язковий на округу Південь. Привітавши представників Головної Управи ОБВУ хор. Т. І. Кудлика та дес. М. Гайву, він передав слово станньому. Дес. М. Гайва в коротких рисах накреслив завдання

комбатантських організацій та порушив цілий ряд таких організаційних справ, як праця Головної Управи, збирання членських вкладок і вояцький з'їзд у Брадфордї. Дещо ширше доповідач торкнувся питання почитности та кольпортажу »Сурмача«, а також обговорив справу надсилання дописів і світлин. Після цього наступила коротенька дискусія, в якій обмірковувалися питання організованої поїздки на вояцький з'їзд у Брадфордї та влаштування Свята Покрову. Дискутантми були пп. Гуменюк, Берегула і Кремінь. На закінчення хор. Т. І. Кудлик, член Головної Управи та заступник голови ОБВУ, виголосив доповідь під назвою »Наші завдання під сучасну пору«. Слід підкреслити, що присутні прослухали її з повною увагою, а зв'язковий п. Гуменюк, дякуючи прелегентові, висловив признання за таку цікаву й актуальну в сьогоднішніх днях доповідь. Шкода лише, що на конференцію не прибули представники таких Відділів цієї округи, як Лютон, Айлсбері, Ражден, Ньюгейт Стріт, Пітерборов, Ілі та Тетфорд. Після доповіді, всі присутні, разом із прелегентом, перейшли до міської залі, де відбувся концерт, у програмі якого брав участь танцювальний гурток »Лиман« з Лондону під керівництвом п. М. Ткачука.

Гаддерсфілд

Окружну Конференцію, яка відбулася 14. 10. 1961 р. у Гаддерсфілді, організував дес. І. Музика — зв'язковий на округу Йоркшир. Привітавши зібраних і представників Головної Управи ОБВУ в особах сот. М. Білого-Карпинця — голови, д-ра С. М. Фостуна — секретаря та хор. Т. І. Кудлика — заступника голови, він попросив до слова Голову ОБВУ.

Сот. М. Білий-Карпинець широко та з подробицями порушив усі справи організаційного характеру, а також підкреслив важливість святкування Окружного Свята Покрову та закликав вояків до масової присутности на цьогорічному вояцькому з'їзді у Брадфордї. Численна участь буде маніфестацією вояцтва, а це під сучасну пору для нас дуже важливе. Після того відбулася ділова дискусія, а при цьому представники окремих Відділів звітували про підготовку до Окружного Свята Покрову та Вояцького З'їзду. Тоді послідували доповіді. Першу з них, дуже обширну й добре опрацьовану, про »Міжнародне положення у світі« виголосив д-р С. М. Фостун, а другу під назвою »Наші завдання під сучасну пору« — хор. Т. І. Кудлик. Тема цієї доповіді була дуже стисла і

о. радник М. Ратушинський — парох Брэдфорду та Голова Крайової Управи СУМ-у п. Я. Деремєнда. Програма вечора складалася з двох частин — прийняття і заваи.

Смачну перекуску приготували пані з місцевого Відділу ОУЖ. В другій частині танці перепліталися зі співами й жартами. Вечір пройшов із повним успіхом, а це привело до висновку, що подібні вечори було б варто влаштувати й іншим клітинам.

Ноттінгам

Після літньої перерви Відділ ОБВУ в Ноттінгамі знову приступив до нормальної праці в всіх ділянках. Побувавши на Окружній Конференції ОБВУ в Лестері та ознайомившись з пляном праці Головної Управи, Управа місцевого Відділу ОБВУ відбула в дні 16. 9. 1961 р. своє засідання, на якому намітила тримісячний плян його праці. Управа запланувала та перевела 14-го жовтня ц. р. велику осінню забаву, на якій було вибрано королеву краси для участі в конкурсі на брэдфордському Вояцькому З'їзді. На день 22-го жовтня заплановано та відсвятковано Свято Святого Покрову. В організаційній ділянці Управа рішила посилити акцію по приєднанню нових членів, збільшити кольпортаж комбатантських видань та перевести збірку на пресовий фонд. Акція збирання членських вкладок (скарбник п. М. Ковалюк) має поважні успіхи.

В галузі суспільної опіки, як і в попередніх роках, ведеться тісна співпраця із суспільними опіками СУБ-у, СУМ-у, ОУЖ і УХР. У грудні заплановано відвідати хворих по шпиталях та в Різдваїні Свята доручити їм дарунки.

Спільно з іншими суспільно-громадськими організаціями, Відділ ОБВУ включився у святкування ювілеїв Т. Шевченка та М. Шашкевича, а також узяв участь у відзначенні 2-гої річниці з дня смерті сл. п. Степана Бандери. Крім того, Відділ ОБВУ, разом із реферативною секцією, бере чинний уділ у працях культ-освітньої колегії, яка має виготовити ряд дискусійних рефератів. Досі відбуто чотири реферати.

Управа Відділу взяла також під увагу і дискусійні вечори, переведення яких заплановане Головною Управою. Для реалізації цієї справи, Голова Управи передав культ-освітньому референтові напрямні, які обговорувалися на Окружній Конференції в Лестері.

ЧИТАЙТЕ «СУРМАЧ»

СЛОВНИЧОК ВІЙСЬКОВИХ ТЕРМІНІВ

А

авангард — передня частина.

аванпост — передня сторожа.

авіація — повітролітання, повітряна фльота.

авіоносець — корабель, що має площу і гангари для літаків. У теперішньому часі ЗДА мають найбільше авіоносців у світі.

агресія — збройний напад.

агресор — нападаюча сторона.

адмірал — високий військовий ступень у морській фльоті.

аеробомби — бомби, що їх скидають з літаків.

амуніція — набої і вибухові матеріяли.

антимілітаризм — боротьба проти мілітаризму, противоєнщина.

армія — збройні сили в державі, в вужчому розумінні суходільне військо (кілька корпусів або дивізій).

артилерія — гармати, військова частина, яка обслуговує гармати.

артилерист — гармаш.

атака — масовий напад, наступ.

атом — найменша частина хемічного елементу. До ХХ ст. уважали атом неподільним, у сучасній фізиці встановлено, що атом подільний і складається з позитивно наснажувального ядра й з негативних наснаг — електронів, що кружляють довкола ядра. Ядро атома складається з протонів і нейтронів.

ВІД РЕДАКЦІЇ

В цьому числі ми помістили дописи про діяльність ОБВУ, а також звітлення й багато світлин із Вояцького З'їзду в Брэдфорді. Тому, що ми не можемо вже збільшувати об'єм цього числа, ми видаємо його без «Оси», а також у ньому з-за браку місця немає поміщених світлин усіх королевих краси, вибраних у наших Відділах.

Редакція

Кооператива **» НОВА ФОРТУНА «**

дає високі дивіденди.

Вступаючи в члени кооперативи,

допоможеш собі і українському

підприємству.

Всі в члени кооперативи

» Н О В А Ф О Р Т У Н А «

Ціна 2/-